

INTERVIEW Architect Sjoerd Soeters maakt een boek

Exclusieve villa's als prettige tussendoortjes

Als architect Sjoerd Soeters over bouwkunst gaat praten, scheurt hij een stuk geel schetspapier af. Met een fijn potlood tekent hij wat hij zegt: „Dat is mijn vak, met woorden alleen kan ik het nooit zo goed vertellen.”

„Mijn woning is een speeltuin, ik heb er zoveel mogelijk ingestopt van wat ik in mijn leven als architect heb geleerd

Arthur de Mijtenaere
arthur.demijtenaere@mediahuis.nl

Aerdenhout ■ Soeters (77) is een gevierd architect die zowel in binnen- en buitenland veel grootstedelijke ontwerpen op zijn naam heeft staan. Zo is zijn naam innig verbonden aan Zaandam, waar hij het centrum opnieuw vormgaf en met Den Bosch waar hij een kastelenwijk voor duizend woningen bouwde. In zijn woning in Aerdenhout, met een kastelenmuur van speciale Belgische bakstenen, vertelt hij over zijn visie op stedenbouw en over zijn nieuwe boek '12 huizen' over exclusieve woningen die hij heeft ontworpen. Soeters runde op een gegeven moment een architectenbureau met 105 medewerkers, maar tekende en bedacht tegelijk ook villa's voor particulieren. Als prettige tussendoortjes. „In de avonduren”, zegt hij met een glimlach.

Wat wil de bewoner

Twee dingen zijn voor zijn villabouw essentieel. Wat wil de nieuwe bewoner en welke indrukken doet Soeters op in de omgeving? „Ik ontwerp om de bewoner gelukkig te maken, ik ben in mijn ontwerpen niet bezig met esthetische zuinigheid.” Daarbij is het licht in de woning - beter gezegd de lichtbalans - zijn uitgangspunt. „De

beweging van de zon moet je terugzien in het gebouw.” Neem de laatste villa uit het boek, niet toevallig het huis waar hij nu met zijn vrouw woont. Het is een geschakeld woongebouw en een sluis verbindt zijn woning met die van zijn dochter met haar gezin. Bij binnenkomst is het in de hal vrij donker door de rode muren. „Voor het contrast”, zegt hij geheimzinnig.

Fantasie

Dat contrast blijkt zodra je de woonkamer binnenstapt. Je baadt in een zee van licht, dat uit alle hoeken binnenstroomt. De woonkamer prikkelt de fantasie. Je wil eigenlijk in de verre uithoeken van het vertrek gaan kijken waar dat licht vandaan komt. Soeters noemt het 'een speeltuin'. „Ik heb er zoveel mogelijk in gestopt, wat ik in mijn carrière aan kennis bijeen heb gegaard. Dat komt allemaal terug.” Soeters heeft een ontwikkeling meegemaakt in zijn lange loopbaan, zo blijkt uit zijn woningen die vanaf de jaren zeventig zijn neergezet. Inspiratiebronnen zijn beroemde bouwmeesters, zoals Vitruvius in de Romeinse tijd, de Duitse ultranationalist Hugo Haring en de Amerikaan Venturi van de uitspraak 'less is a bore'. Sommige architectenboeken heeft hij bijna stukgelezen, zo vaak heeft hij ze opengeslagen om elementen uit de theorieën van de grote bouwmeesters te gebruiken.

Soeters in zijn speelse en lichte woonkamer.

We zoomen in op enkele huizen in het boek '12 woningen'. Als eerste de villa in Haarlem-Zuid naast het voorname woonhuis De Kraaienhors. Het verzoek om op deze plek iets moois neer te zetten, kwam van een gezin met een jonge gehandicapte dochter, waarbij de opdrachtgever wenste dat zij zo lang mogelijk in dit huis zou kunnen blijven wonen. Dat is gelukt, want zij woonde er tot haar veertigste. Haar slaapkamer was op de begane grond naast de badkamer, met een deur naar de woonkamer. In overleg met de burens bouwde Soeters een huis van tien meter breed precies tot de erfgrans. De burens zeiden 'ja' tegen dit ongebruikelijke voorstel, omdat de voorgevel van het huis vele meters naar achteren ging zodat de burens volop licht in hun huizen hielden door hun zijramen. Bovendien kon een imposante vliegden bewaard blijven. De opzet is helemaal geslaagd, zegt Soeters. „De burens mochten de kleur van de baksteen uitkiezen, toch een beetje democratisch.” In dit tien meter brede woonhuis, gebouwd in de jaren tachtig, zijn de opdrachtgevers-bewoners altijd blijven wonen. Dat bijzondere ontwerp wordt naar de kroon gestoken door een project van Soeters in Bergen. Aan de rand van dit dorp bouwde hij

i
Presentatie boek

Het boek '12 huizen' wordt zondag 9 februari gepresenteerd in het ABC Architectuurcentrum in Haarlem. De presentatie aan het Groot Heiligland 47 begint om 15.00, de inloop is vanaf 14.30 uur. In dit boek, dat 45 euro kost, staat ook een essay van Soeters met zijn visie op bouwkunst en hoe zijn ontwikkeling als architect is verlopen.

eind jaren negentig een opmerkelijke villa. Met een rieten kap, hoewel hij dat tot dat moment nog nooit had gedaan.

Esdoorn

Er stond een fraaie esdoorn op de plek, waar ieder ander de woning zou situeren. Zo niet Soeters, hij kwam met een ontwerp van twee gebouwen, zodat de boom nooit

De villa in Bergen, waar de boom niet is gesneuveld.

FOTO LISA BRUSTOLIN

een zaag heeft gezien. Het kleinere gebouw is de garage, het grote de woning waarbij de vriendelijke façades van de twee gebouwen elkaar lijken aan te kijken. Uiteraard ligt de garage dicht bij de keuken, om de boodschappen uit de auto snel in de koelkast te kunnen zetten. Soeters zegt dat hij 'veel aan dit huis heeft gehad', omdat het suc-

cesvolle ontwerp in grote belangstelling stond en een prijs kreeg als beste gebouw van Noord-Holland. Studenten bouwkunde komen graag kijken naar dit huis waar de overeind gebleven boom, een esdoorn, onderdeel van is geworden. Soeters prijst de bewoners, die hun voordeel voor bezichtigingen altijd opeendoen. Het zijn vrienden geworden. „Ze hebben een supe-

rieure smaak, met bijvoorbeeld een collectie Scandinavische bruidsdozen en een collectie Scandinavische klokken. De kasten daarvoor heb ik ook ontworpen.” Terug naar zijn eigen woning in Aerdenhout. De imposante dubbele woning is net zo goed een blikvanger, hoewel hier geen nieuwsgierige studenten komen kijken.

VIJF VRAGEN AAN Architect Sjoerd Soeters

'Je kan beter in de groene randen van Haarlem bouwen'

Sjoerd Soeters kijkt terug op een lang en vruchtbaar leven als architect. Hij was betrokken bij grootstedelijke projecten als Inverdan in Zaandam, Holland Park in Diemen en de kastelenwijk in Den Bosch. Vijf vragen aan de Aerdenhouter over woningbouwplannen in deze omgeving.

denken. Zonder rekening te houden met de demografische ontwikkeling en daaruit blijkt dat de bevolking in 2050 weer gaat afnemen. Er komen dus heel veel kleine woningen van net geen vijftig vierkante meter, met een balkon moet hebben. Beter is het die woningen zo te bouwen dat je ze later kunt schakelen. Twee woningen van elk vijftig vierkante meter met elkaar verbinden, zodat je één woning krijgt van honderd vierkante meter waar mensen langere tijd willen blijven. Wat heb je aan woningen van vijftig vierkante meter of minder waar mensen na twee jaar weer weg willen?”

1 Op Blekersveld in Overveen komt één appartementengebouw met 120 woningen. Is dat een goed plan op dat bescheiden veld?

„Nee, je kunt beter vierlaags bouwen. Op die manier kun je evenveel woningen kwijt maar zijn de bewoners gelukkiger. Ik heb daar schetsen van gemaakt en dit ook aan de wethouder op het gemeentehuis verteld.”

2 In de spoorzone aan de westkant van Haarlem komen 2.100 woningen. Vindt u dat een goed idee of kan men de woningnood beter oplossen door in de groene randen van de stad te bouwen?

„Je kan beter in de groene randen van de stad woonbuurten bouwen met voldoende ruimte om te spelen. Bovendien kunnen die nieuwe ontwikkelingen de in de buurt bestaande voorzieningen overeind houden. Door hoog gestapeld te bouwen langs het spoor aan de westkant kan je de woningbehoefte van een- en twee persoons huishoudens een beetje oplossen, maar we moeten ons realiseren dat die torentjes niet heel erg geschikt zijn voor gezinnen met jonge kinderen. In het algemeen moet er vooral goed moeten worden nagedacht over de kwaliteit van de openbare ruimte; zicht daarop vanuit de woningen bevordert de veiligheid van de buurt. Omgevingen met alleen hoge gebouwen scoren slecht. Denk aan het fiasco van de Bijlmer in Amsterdam.”

3 Bent u optimistisch over het bouwen in Nederland?

„Nee, wethouders willen bouwen, bouwen en nog eens bouwen. Ze lijken alleen maar aan aantallen te

4 In Bloemendaal mogen grote villa's met een vloeroppervlakte vanaf 250 vierkante meter onder voorwaarden worden gesplitst. Is dat een goed idee?

„Ja, ik heb het voor mijn eigen woning meteen aangevraagd, maar de dienstdoende functionaris op het gemeentehuis zei dat mijn huis nog te nieuw is. De woning moet minstens tien jaar oud zijn, dus ik ga die aanvraag later nog eens indienen. In Bloemendaal staan veel mooie villa's uit het begin van de twintigste eeuw. Die moet je behouden, mogelijk door splitsing waardoor ouderen er kunnen blijven wonen en er meer doorstroming komt. Zulke woningen moeten worden verduurzaamd en daar hebben de mensen ook het geld wel voor. Je moet er niet aan denken dat ze worden gesloopt om plaats te maken voor kubistische monsters in wit stucwerk of het nu in de mode geraakte bunkergruis.”

5 U staat aan de wieg van heel veel huizen. Bent u op 77-jarige leeftijd tevreden over uw prestaties?

„Ja, ik denk graag na over oplossingen voor gebouwen en stukken stad onder het motto 'pleasant places, happy people', maar ik ben geen netwerker. Het lijkt me vreselijk om te moeten werken aan een protserig huis voor een leeghoofdige patser. Voor een zinnig ontwerp wil ik werken met mensen die over geld beschikken maar ook goed over zichzelf en hoe ze in het leven staan, hebben nagedacht. Ik ben nog steeds actief; ik werk samen met oud-medewerkers aan verschillende woningbouwprojecten en er staat inmiddels ook weer een nieuw particulier woonhuis op stapel.”

Het zicht op de achtertuin van het huis in Haarlem-Zuid.

FOTO LISA BRUSTOLIN